

PRASKLÁ STRUNA

JAN Č. GALETA

Stísněnými prostory výčepu hospody *U kelni a fangle* se rozléhal něžný dívčí zpěv doprovázený umnou hrou na citeru. Všichni ti urostlí, osmahlí a upocení kováři tiše seděli, jako děti při pohádce, a ani nedutali. Výrazy v jejich tvářích měly daleko k obvyklému mračení se nad prací. V těch drsných obličejích se zračila něha, dojetí a sem tam se i v oku leskla slza.

Na baru seděla se skříženými nohama mladá bardka Květa, která si ovšem nechávala říkat Teiherean a dělala svou práci. Všechny její prsty běhaly po třiceti pěti strunách nástroje hbitě, jako pavouci. Citeru měla položenou v klíně a hlavu skloněnou. Víčka pevně sevřená a špičku jazyka vysunutou z úst.

Květa byla pohledná, ale ve svém soustředění vypadala spíše komicky. Ovšem osazenstvo nálevny bylo stejně natolik fascinováno její hudbou a melodickým zpěvem, že si nevšímalo jejího výrazu.

Bardka hrála klasickou baladu *Louč ve větru*, vyprávějící o zamilované mladé dvojici, zmítané osudem na všechny strany. Silou vlastního hlasu a emocí dokázala zpívat tak, že by to obměkčilo i skálu, natož pak štamgasty z řad kovářů a zbrojířů.

Blížila se pomalu k finále písně, které mělo vyznít hořkosladce a zanechat tak posluchače spíše v rozhořčené, bojovné náladě, než v dojetí. Dojatí lidé jsou tiší a zadumaní a o takové zákazníky hospodský Jarom nestál. Proto si u Květy objednal právě tuhle píseň. Aby se po ní chlapi pustili do vášnivé debaty o životě, osudu a tak vůbec. A aby vypili spoustu piva.

„*Já přec vždy tvá byla, tvá oddaná milá,*“ zpívala zrovna Květa, když se výčepem rozlehl vysoký drnčivý zvuk prasklé struny.

„Kurva!“ řekla tiše a pohlédla na posluchače. Muži jako by se probírali ze spánku. Což svým způsobem byla pravda. Vypadali zmateně a rozhořčeně. Pomalu vstávali ze židlí, pokládali na stůl drobné na zaplacení útraty a rozpačitě nebo dokonce znechuceně odcházeli. Hospoda se vyprazdňovala. Květa obrátila oči v sloup a pak se otočila na hospodského.

Starý Jarom Běchta stál za barem, ruce složené na prsou a kroutil hlavou.

„Sakra děvuchu! Tož dneska sa ti to fakt nepovedlo. Asi bys tež mňala jit“ řekl rychlým a měkkým západostorabským dialektem se směcící smutku a rozhořčení. Kdožví, jestli litoval bardku nebo to, že zákazníci odešli.

„A viš ty co? Radši sa tu ňaky alden něukazuj, bo chlapi sice zapomenu, ale potrva to. Spiš bys mi kšefty kazila, než lepšila. Šak viš jak to chodi,“ dodal nakonec omluvně.

„Vím Jarome,“ přikývla bardka. „Nic se neděje, můžu si za to sama, moc jsem tu strunu napla. Nějaký čas se teda neukážu, ale beru tě za slovo, že pak tady zase budu hrát.“

Dala si citeru pod paži, rozloučila se s hospodským a odešla.

Venku už se stmívalo. Řemeslnická ulice, jedna z hlavních v Tarosu, byla plná místních. Lidé tady měly domy a dílny hned u sebe. Dřevěnice ze silných trámů a u nich nalepené sroubené menší budovy. Teď už bylo ticho, ale přes den se okolím rozléhaly zvuky všemožných nástrojů.

Po práci lidé vysedávali na zápražích, pokuřovali, popíjeli a klábosili. Jiní se courali sem a tam – kdyby Řemeslnická byl bulvár a ti lidé boháči, dalo by se říci, že korzují. Jak je Květa mījela, zdravili a mávali jí. To ji zase zvedlo náladu. Odpovídala na pozdrav tím, že přejela prsty po strunách citeru, kterou nesla pod paži, a usmála se.

Znali ji tady, protože hrála po místních hospodách i ulicích a neodmítla ani malé rodinné oslavy, za které ji jedinou odměnou bylo jídlo, pití a veselá společnost.

Když se propletla mezi domky, které tvořily spíše jen náznak ulice, než srovnanou řadu, vydala se nahoru do svahu Tanečnice – kopce, na kterém celé město stálo. To už padla tma. Brzy se ocitla mezi stromy, protože v Tarosu bylo více zeleně, než zastavěných ploch. Stromy mnohde tvořily hustý les.

Zastavila a zaklonila hlavu. Mezi větvemi blakovců prosvítaly hvězdy. Modrý měsíc byl dnes schován a užíval si někde se sluncem. Zhluboka se nadechla. Byla to krása.

Sedla si na malém paloučku a vyměnila strunu. Tiše a něžně brnkala na citeru, aby ji doladila a pak hvězdám, lesu a celému světu zahrála a tiše zazpívala *Thalionovu pouť*. To byla její oblíbená.

Pak se zase zvedla. Naštvaní na sebe samu za tu prasklou strunu a pokažené vystoupení i výdělek už ji přešlo. Pokračovala ve výstupu do kopce. Vyšla z lesa a nad ní se tyčil Chrámový vrch. Estelion i Sirrilina katedrála se svými věžemi málem dotýkaly hvězd. Tam ale nemířila.

O kus dál stála malá kaplička Mirtal Múzy, mezi monumentálními svatostánky skoro ztracená. Květa vešla dovnitř. Stěny byly zdobeny freskami personifikací jednotlivých uměleckých oborů. Bardka mezi nimi najisto našla Hudbu a poslala té mladé, polonahé dívce s lyrou vzdušný polibek.

Poklekla na podlahu před oltářem, sklonila hlavu a tiše se dala do modlitby.

Když skončila a vyličila božské patronce umění své prosby, vstala, urovnala si sukni a tiše opustila kapli.

„Mirtal tě jistě vyslyší,“ vystrašil ji mužský hlas, sotva co vyšla pod hvězdy.

Hbitě se otočila a ruku položila na jílec dýky u pasu. Za rohem kaple stál mohutný chlap.

„Omlouvám se, jestli jsem tě polekal,“ zazubil se, jako by ho to naopak spíše pobavilo. „Jsem Lubor,“ napřáhnul k bardce ruku.

Květa se obezřetně rozhlédla, jestli je sám, jestli to není past. Nevypadalo to tak, ale zůstala ostražitá. Když muž viděl, že jeho ruku nepřijme, znovu se usmál.

„A ty jsi Teiherean,“ oslovil ji jménem. „Těší mě,“ zakřenil se znovu, když uviděl její překvapení. Měl pohlednou tvář, ústa rámována pečlivě zastřiženými vousy a krátké tmavé vlasy.

„Rád bych s tebou něco probral. Měla bys chvílku a šla na skleničku?“

Pečlivě si ho prohlédla. Byla v šoku. Netušila, co to má znamenat. Chtěl ji sbalit? Ne, to asi ne, vypadal, že má na srdci něco naléhavého. Znova ho sjela pohledem. Měl na sobě prosté, ale kvalitní oblečení. Ne nové, ale ne zvlášť ošuntělé. Pod ním tušila svalnatou postavu.

Vyloučila, že by jí chtěl ublížit. To by se choval jinak. Mohl na ni koneckonců zaútočit, když byla v kapli. Přes své šeptané modlitby by ho neslyšela, a jelikož klečela na zemi, jen těžko by se ubránila.

„Jo, mám chvílku,“ odpověděla tedy po chvílce váhání.

Nešli daleko. Pozval ji totiž do Zlaté ruky, která stála pár kroků vedle. Byl to nejluxusnější podnik ve městě a Květa tam jednou hrála na oslavě narozenin. Lubor se chtěl možná předvést, ale spíše jí přišlo, že se do takového prostředí hodí.

Byli lokajem v livreji usazeni k jednomu ze stolů. Lubor objednal dobré víno a vyzval ji, ať se nebojí dát si něco k večeři. Nebála se. Když už to bylo na jeho účet tak si poručila holoubata na víně s darmoty, což nepatřilo k nejlevnějším jídlům.

Lubor dodržel etiketu a dokud nepojedla, vedli jen nezávazné hovory. Jakmile ale číšník odnesl talíř, spustil.

„Poslouchal jsem tě u Kelni a fangle,“ tím ji překvapil, protože si ho tam nevšimla. „Hrála jsi moc dobře. Pak jsem tě sledoval přes les až ke kapličce.“

Rozšířily se jí oči vztekem. Zamračila se na něj. Špehoval ji. To vážně neměla ráda. Začala se zvedat k odchodu. Lubor ji ale předběhnul. Vyskočil ze židle, popošel k ní a položil ji ruku na rameno.

„Omlouvám se, ale potřeboval jsem o tobě aspoň něco málo zjistit. A věř mi, že *Thalionovu pouť* jsi hrála jako Múza sama.“ Lichotka ji potěšila, ne že ne. Ale nebyla žádná hloupá husička, aby hned roztála a nebyla ve střehu.

Pohlédla mu do tváře a četla jeho výraz. Jako bardka se vyznala v lidech. Uměla poznat, co si myslí, jací jsou. Dokázala uhádnout největší strachy a tužby, o kterých člověk často ani sám nevěděl.

A Lubor Znenáhlo byl čestný a upřímný člověk, který evidentně o něco moc usiloval a potřeboval pomoc. Byla by radši, kdyby byl hajzl. Pak by mohla odejít bez výčitek svědomí a ušetřit si podíl na těch jeho problémech.

Sedla si zpátky a doslova cítila, jak se Luborovi ulevilo. Taky se posadil.

Ve zkratce byl jeho příběh o pomstě. Ne nějaké krvavé. Spíše mu šlo o dosažení omluvy. Napravení křivdy.

Když před šesti lety Východní království dobylo zpět území vzbouřených Svobodných měst, bylo popraveno mnoho lidí. Někteří z nich proto, že zasedali ve správní radě Zlatého kruhu – mocné obchodní společnosti. Byli odsouzeni za zradu království, majetek jim byl zabaven a život vzat. Jejich rodiny byly vyhoštěny z království.

Luborův bratr byl jedním z popravených a Lubor byl vyhnán ze svého domova. Usídlil se v exilu, ale neměl klidu. Všechn svůj čas i peníze, kterých měl stále hodně, upřel na zjištění přesných okolností bratrova obvinění a zatčení.

A teď byl tady, v Tarosu, posledním zbytečku Svobodných měst, aby zdiskreditoval muže, který byl podle něj vším vinen.

„Jsi blázen,“ řekla mu Květa. „Vála Krastěj je po bývalém lordu Gildanovi největší zvíře ve městě. Dneska sice oficiálně nemá žádnou funkci, ale šeptá se, že je šedou eminencí a Rada skáče, jak on píská.“

„To vím.“

„Blázen,“ zopakovala s očima v sloup. „Na co potřebuješ mou pomoc?“

„Jako bardka se vyznáš se v lidech a víš jak je zmanipulovat. Víc než to, víš jak je ošálit, donutit udělat to, co ani nechtějí. A jsi v tom dobrá. Bylas mi doporučena, takže jsem se na tebe byl podívat. Ti chlapi v hospodě by ti lízali boty! Kdyby ti nepraskla struna. To byla směla...“

„Já nechtěla ať mi lízou boty!“ ohradila se. „Jsem poctivý člověk, který vydělává peníze tím, co se vyučil. Ale díky za pochvalu. Studovala jsem na Bardské akademii v Albireu, můžeš to brát jako doporučení, které je relevantní.“

„Mé zdroje jsou také relevantní,“ usmál se. „Ale k věci. Rád bych, abys svým uměním přinutila Krastěje přiznat pravdu a omluvit se. Veřejně. To je vše co chci. Netoužím po jeho hlavě.“

„A co kdybys za Krastějem prostě zašel a všechno mu řekl. Třeba by se omluvil sám od sebe.“

Na ten návrh Lubor jen zakroutil hlavou.

„Napsal jsem mu několik dopisů, ani na jeden neodpověděl,“ vysvětlil, „investoval jsem nemalé prostředky do mága, který mi svými čárymáry zařídil že jsem s Krastějem mluvil přes

nějaké kouzelné zrcadlo. Vymlouval se a pak spojení přerušil. Nezbylo mi nic jiného než sem přijet osobně. Ale jít za ním by bylo zbytečné. Proto tě potřebuju.“

„A jak víš, že po tom co se rozloučíme nepoběžím na nejbližší strážnici, nebo přímo za Krastějem, abych tě práskla?“

„Protože vím, že nejsi ten typ,“ usmál se. A měl pravdu.

Dali se do toho druhý den ráno. Lubor spal ve Zlaté ruce, Květa zamířila domů.

S úsvitem se sešli na Firunově náměstí. Vymetli několik krejčovských dílen a Lubor rozhazoval zlaté orly všemi směry. Bardka totiž potřebovala nějaké opravdu módní a reprezentativní večerní šaty. Několikero šatů.

Takže jedny si nechala dát šít na míru, zatímco pár dalších koupila z těch, co měli krejčí hotové. A koupila taky boty. A samosebou i nějaké šperky a ozdoby. A nezbytností byla i řasenka, rtěnka, pudr a tak podobně.

I další dny měli co na práci. Oba se museli tvářit, že do Tarosu přijeli teprve nedávno. Nejlépe včera. Museli vypadat jako bohatí snobové, kupci z Nového Amiru. Což nebyl problém, protože Lubor evidentně bohatý opravdu byl. A museli o sobě dát vědět městské smetánce.

Oficiálně se tedy ubytovali ve Zlaté ruce jako pan a paní Znenáhlovi. Lubor v Horském pokoji s freskami imitující výhled na horskou krajinu. A Květa, pod jménem Mlada, v jabloňové komnatě, kterou pro změnu zdobily fresky rozkvetlého sadu.

Najali si průvodce po městě, který jim ukázal všechny jeho divy. Citadelu, Chrámový vrch, Kazatelnu, hradební brány známé z pověstí a další a další. Vozili se po tarosských blátivých ulicích v kočáře, Květa nad sebou způsobile držela paraplíčko nebo se ovívala vějířem a oba vyráželi zvuky jako „och!“ a „ach!“ anebo „to je krása“. Častěji ale jejich průvodce a kočí slyšeli „je to pěkné, ale u nás v Novém Amiru máme tohle a tamto a vůbec“.

Zúčastnili se tradiční noční bohoslužby v Sirrilině katedrále, která se konala každý alden a kam chodili všichni boháči a politici, včetně členů Rady. A dvakrát navštívili představení ve Vzneseném městském divadle. Květa tam sice chodila běžně i dříve, ale vždy jen na nejlevnější Horní galerii. Teď seděli na nejlepších místech, mezi elitou města.

Jak v katedrále tak v divadle nebyli samosebou pro zábavu. Spíše než o bohoslužbu nebo představení šlo o to, aby byli vidět. A to se povedlo. Společenská smetánka je uzavřený organismus, takže si hned všimla, že je mezi nimi někdo nový. A protože ti noví vypadali krásně, měli peníze a uměli se chovat, přijala je mezi sebe.

Paní Mlada a pan Lubor Znenáhlovi se po pár dnech stali miláčky společnosti. Byli pozvaní na čaj k Jašňákům a na oběd k Chelnickým a přímo ve Zlaté ruce je navštívila malířka Acea Chudá a nabídla se, že je vyportrétuje, s čímž po chvíli přemlouvání souhlasili.

Květa se cítila mezi všemi těmi snoby dost nepatřičně. Nebála se, že by ji někdo poznal. Pohybovala se po krčmách a ulicích mezi řemeslníky. Do vysoké společnosti nikdy nezavítala. A byla si jistá, že pokud to bude na ní, taky už do ní nikdy nezavítá. Byla obstojná herečka, ale musela se snažit, aby nevypadla z role bohaté dámy. Lubor na druhou stranu nic nehrál. Jeho reakce byly přirozené.

Květa s ním teď strávila alden v kuse. Jen se stavila domů a sousedům i kamarádům namluvila, že má velkou zakázku na Dubu, jednom z hradů nedaleko Tarosu a bude nějaký čas mimo. Krom té krátké chvíle hrála v kuse roli paní Mlady.

Deset dní je dost, abyste někoho dobře poznali, když jste s ním od rána do večera a většinu toho času spolu mluvíte o všem možném. V tisíci náznacích, nedořčených větách nebo slovech, která unáhleně vyletí z pusy se prozrazuje povaha člověka. A Květa uměla tyhle indicie skládat dohromady.

Lubor byl určitě dobrý člověk. Pomáhala mu spíš proto, že měla pocit že to potřebuje a že si to zaslouží, než pro to zlato, co jí platil. Věřila mu, ale tušila, že jí neřekl všechno. Věděla, že to nebylo z nedůvěry, ale spíše pro její klid a bezpečí. Přesto se rozhodla, že jestli mu má pomáhat, musí vědět vše.

Když jednou večer seděli v salóncu, který spojoval jejich ložnice ve Zlaté ruce a popíjeli kakao s rumem, zeptala se Květa: „Jak se vlastně jmenuješ?“ Lubor se zarazil a málem polil horkým nápojem.

„Používáš své jméno otevřeně, takže nejspíše nebude tvoje,“ vysvětlila.

„Hm, máš pravdu.“ Nadechl se. „Rodiče mě pojmenovali Stěmar, příjmením jsem Klavický. Ale Lubor se mi vždycky líbilo více,“ usmál se.

„A co ještě jsi mi neřekl?“

Podíval se na ni. Trochu zmateně, trochu zahanbeně, trochu vzdorovitě. Pak na chvíli zmizel u sebe v pokoji. Když se vrátil něco jí podával. Byl to zlatý přívěšek na řetízku. Květa vydechla překvapením, když poznala, co to je. Měl stylizovaný tvar orla s roztaženými křídly a byl zdoben drahými kameny. Byl to odznak Orlich poutníků, organizace, která vládla Svobodným městům a která dodnes držela opratě vlády tady v Tarosu.

„Nemám bratra, kterého zabili,“ přiznal Lubor a Květa přikývla. „Já sám jsem byl ve správní radě Zlatého kruhu a byl jsem Orlí poutník,“ ukázal na přívěšek. „Byli by mě popravili, kdybych nebyl náhodou na obchodní cestě v Keledoru. Zůstal jsem v Gondromu, mám tam mnoho přátel, majetek i vzdálenou rodinu. Můj dědeček byl odtamtud. Všichni mi pomohli a stal se ze mě zase bohatý obchodník. A pak jsem opravdu pátral, jak jsem ti říkal.“ Nadechl se a pokračoval.

„Krustěj byl jediný ze Zlatého kruhu, kdo uniknul. Ostatní byli popraveni nebo vyhnáni. To znamená, že musel vědět, co se chystá. Někdo mu dal dopředu vědět a on utekl. Jen tak mimochodem sebou vzal celý poklad Zlatého kruhu ve zlatě, drahých kamenech a záznamy o poskytnutých půjčkách. Co myslíš, že se s tím pokladem stalo?“

„Nevím,“ pokrčila rameny. „Ale divadlo ve kterém jsme byli, jak určitě víš, je právě Krastějovo. Takže je asi účelně použil.“

Lubor se usmál. „Pěkně řečeno. Účelně použil. Svobodná města čekala na vojenskou pomoc z Tarosu, když byla královská armáda na hranicích. Ale pomoc nepřišla. Lord Gildan to zakázal. Firun, vůdce Svobodných měst, po kterém se tady jmenuje náměstí, byl popraven. Všichni Orlí poutníci buď umřeli ve válce, byli popraveni nebo vyhnáni.

Všichni až na Krastěje. Který utekl kam? Právě sem, za Gildanem. A Taros se stal nezávislým a soběstačným a uzavřel s královstvím mír. Takže logika praví, že to byl Gildan, kdo Krastěje varoval. A to ne kvůli jemu samému, ale pro peníze, které Taros zoufale potřeboval, aby se udržel, když Svobodná města padnou.

Gildan z nějakého důvodu odmítl Svobodným městům pomoci. Pomohl jen Krastějovi. Ale mohl pomoci všem! A Krustěj stejně tak! Nemusel se v tichosti sbalit a zmizet, mohl varovat i ostatní. A to nemluvím o tom, že mohl varovat samotného Firuna. Připravil ho na to, že Taros nepřijde. Obranná strategie Svobodných měst by pak vypadala určitě jinak. Nepustili by se do bitvy u Skaliska a kdoví, jak by válka byla dopadla. Lidé, které jsem znal, nemuseli umřít. Nemusel jsem přijít o domov a přátele.“

Podíval se na ni, jakoby čekal na reakci. Vykouzčila na tváři chápavý úsměv. Co víc měla udělat? Říct obližatní „je mi to líto“? To raději mlčet. Ale líto jí ho bylo. Taky se na ni usmál.

„Pochop, Krustěje jsem znal léta, byl to přítel. Znal jsem i Gildana, i když ne tak dobře. A oni mě zradili! A zavinili smrt mnoha dalších! Nevím proč to udělali. Možná ze strachu, možná byli jenom pragmatictí a pochopili, že Svobodná města nemají proti královské armádě šanci.

Možná ale prostě prahli po moci za každou cenu. Anebo měli úplně jiné důvody. Je mi to vlastně jedno. Vyrovnal jsem se s minulostí, ale ne s nimi. Jsem čestný muž a od lidí v takových funkcích, jakou jsou oni, také očekávám čest a upřímnost. Takže chci omluvu a chci, aby ji slyšeli všichni. Celý svět.“

„Máš pravdu,“ přitakala. „Máš pravdu, ale jsi blázen. A já ještě větší, protože ti pomáhám. Ach jo,“ povzdechla si.

Květa oběma dolila kakao a chvíli tiše koukali do plamenů krbu. Myšlenky se honily všemi směry, až se konečně usadily.

Jaké problémy jí tohle všechno přinese? Vždyť jde proti těm nejmocnějším lidem ve městě. Bude tady potom ještě vůbec moci žít nebo bude půda příliš horká? Nerada by šla jinam. Na druhou stranu, nikdo nevěděl, že bohatá a elegantní paní Mlada Znenáhlová je ve skutečnosti Květa Rovňanská, ta obyčejná, chudá bardka odvedle. A pokud se něco hodně nezkazí, tak se to ani nikdo nedozví.

Takže, jen co to bude za nimi, Znenáhlovi náhle zmizí ze světa. Květa odloží drahé šaty, šperky, blond barvu na vlasech i nános šminek. Zase obleče svoji šněrovačku a bílou sukni a pod paži chytne citeru a vyrazí do nejbližšího pajzlu zahrát řemeslníkům a zemědělcům. A Lubor – Stěmar, se vrátí do Gondromu, v dalekém Keledoru za mořem. Nic by se nemělo stát.

„Jak jsi přišel zrovna na mě?“ zeptala se zničeho nic. Lubor se usmál.

„Jako obchodník mám kontakty na různé lidi. Ne sice tady v Tarosu, to je pravda. Ale ti, které znám, znají další lidi a ti další. Takže tak. Chtěl jsem barda nebo mága. Chtěl jsem někoho, kdo, teď se prosím neuraž, je z chudších poměrů a zároveň má, jak se říká... hm, zase se neuraž, dobré srdce.“ Sklopil pohled a pak k ní vzhlédl, jako školáček.

Květa se zvonivě zasmála. „Neurazila jsem se ani jednou. Jsem chudá. A to srdce... no, řekněme, že i tak by se moje povaha dala popsat.“

„Ti informátoři mi krom tebe doporučili ještě jednoho kouzelníka. Taky jsem si ho proklepnul. Ale u něj by hlavní roli v pomáhání mi hrála touha po zlatě. Takže jsem se rozhodnul zkusit tebe. Nesledoval jsem tě jenom ten jeden den víš, ale většinu aldenu. Takže jsem si udělal obrázek. Navíc si myslím, že bard mi pomůže lépe, než čaroděj. Tvé umění jaksi nezanechá stopy, které by šly vypátrat. Na rozdíl od magie.“

Pak už jen mlčeli, dosrkali kakao a s přáním dobré noci šli do svých ložnic.

I několik dalších dní strávili mezi smetánkou. Bankety, obědy, čaje, partičky karet, plesy, vyjížďky. Lubor dokonce pozval pár lidí k nim do Zlaté ruky. Dvakrát zavítali i do Citadely a promluvili si s paní Jaznou z Rady. Lubor se tvářil, že zvažuje investiční možnosti v Tarosu a Květa jen seděla dokonale perplex. Byla v sídle správy Tarosu a byla představena jedné z vládkyň města! Až tohle bude jednou někomu vyprávět...

A pak se konečně dočkali. Vála Krastěj vyhlásil, že pořádá velký ples ve svém paláci. A pan a paní Znenáhlovi obdrželi pozvánku, která byla sama o sobě uměleckým dílem. Psaná zlatým písmem a doplněná umnou rytinou.

Krastějův palác byla velká třípatrová budova na ulici U hradeb, hned kousek od Firunova náměstí. Měl výraznou střední část a dvě křídla. Byl dřevěný, jako skoro všechno ve městě. Deskami obložená fasáda zářila jasně okrovou barvou a dveře, okenní rámy a římsy zelenou. Rozhodně to byla jedna z největších soukromých staveb ve městě.

Ze Zlaté ruky přijeli kočárem. Jak jinak. Sluha jim otevřel dvířka a pomohl vystoupit. Lubor na sobě měl červený brokátový kabátec, prošíváný zlatým kosočtvercovým vzorem. Svalnaté

nohy mu obtahovaly hedvábné punčochy jasně zelené barvy. Na hlavě měl naraženu čapku s pavími péry a u pasu mu visel zdobený kordík.

Po něm vystoupila Květa. Takovou nádheru na sobě nikdy neměla. Pravda, pod všemi těmi šperky se skoro prohýbala a přes make-up by ji nepoznala ani maminka, kdyby ještě žila. Ale ty šaty! Dokonale zvýrazňovaly postavu. Hluboký oblý dekolt odhaloval velký kus jejích ňader a ponechával viditelná i ramena. Pod prsy šaty tvořil pevný korzet. Nebyl příliš stažený, ale dělal pěkný pas, navazovala na něj bohatě našasená a nabíraná sukně sahající až k zemi. To vše v barvě nebeské modři, sem tam doplněné bílou.

Byli nádherný pár, ale v záplavě bohatých rób ostatních pozvaných se dokonale ztratili. Ve velkém sále o výšce všech tří pater, osvětleném magickými světly už začínala zábava. Stěny i strop byly zdobeny zlatem, malbami a sochami. Na Květu to působilo až jako zbytečný přepych. Ve výšce prvního a druhého patra sál obkružovaly galerie a pod velkým oknem, kterým prosvítalo zapadající slunce, hrála kapela. Květa se zaposlouchala o ocenila jejich umění.

„Zatančíš si, má drahá?“ oslovil ji galantně Lubor. Neodmítla.

Točili se po sále v rytmu špolu, což byl tanec se střídavým divokým a pomalým rytmem. Ve chvíli kdy hudba zvolnila, tanečník a jeho partnerka se těsně nalepili na sebe a v objetí se pomalu ploužili po parketu. Bylo to nutné, aby nabrali sílu na další divoké křepčení, které přijde za chvíli.

„Jak to chceš udělat?“ zeptala se Květa.

„Krustěj tady není. Tanci neholduje. Vysedává někde v okolních pokojích, popíjí a diskutuje. Až si užijem tanec, začneme korzovat po domě a až na Krustěje narazíme, představím se mu.“

„A nepozná tě? Říkal jsi, že jste byli přátelé.“

Lubor zavrtěl hlavou. „Nepozná. Tehdy jsem neměl vousy, tolik vrásek, nosil jsem dlouhé vlasy a hlavně je mám od přírody rudé. Teď jsou obarvené.“

Květa k němu překvapeně vzhledla, protože tohle by ji nenapadlo. Ale než stačila něco říct, kapela změnila rytmus. Pustili se a začali okolo sebe rychlými kroky kroužit, jak to špolek vyžadoval.

Večer se přehoupnul do noci, ale zábava neutichala. Absolvovali ještě několik tanců a pak spoustu rozhovorů. V jednom z menších salónků potkali Havnara Jašňáka a jeho ženu Ladu, u kterých byli minulý alden na obědě. Havnar byl bohatý podnikatel v lesnickém průmyslu a pletl se i do politiky.

Pozdravili se jako staří přátelé a Lubor se neostýchal jít přímo na věc.

„Havnare, rádi bychom se seznámili s našim hostitelem. Vzdali mu díky za pozvání a hold za skvělý večer. Jsem si jistý že ty pana Krustěje znáš. Myslíš, že bys to mohl zařídit?“

Havnar se usmál. Nebyl ani překvapený a byl rád, že může sloužit jako prostředník. Následovali ho různými chodbami a místnostmi až do nejvyššího patra. Celá cesta se protáhla na víc jak půl hodiny, protože museli prohodit pár zdvořilostních slov se spoustou lidí.

Vála Krustěj seděl v pohodlném křesle v jednom ze salónů. Dříve musel být statný, ale časem se svaly změnilly na tuk, takže teď už se dal označit jedinečně jako tlustý. Hlavu měl holou úplně holou, zato obočí opravdu výrazné. Oblečen byl bohatě a vybraně. Společnost mu dělala asi desítka lidí, všichni naslouchali vyprávění jedné z dam. Krustěj ale vypadal znuděně.

Počkali ve dveřích. Havnar přišel ke Krustějovi a tiše ho oslovil. Rozumět jim nebylo. Květa se rozhlížela po salónku. Stěny byly pokryté semišovými tapetami se zelenými a zlatými pruhy a visely na nich zlaté desky pokryté reliéfem. Ne, že by se v tom bardka vyznala, ale tipovala to na prastaré arvedanské artefakty. Pak si všimla něčeho v rohu místnosti. Nemohla uvěřit svému štěstí. Pod sukní měla sice skrytu malou písťalu, ale tohle...

„Podívej,“ šeptla a dloubla loktem do Lubora. Chvilí nevěděl, co myslí, ale pak to uviděl a usmál se. V rohu místnosti stál nádherný, vzácným dřevem a kovem intarzovaný, skříňkový cimbál.

Havnar jim pokynul, takže vyrazili za Krastějem a byli mu představeni. Hostitel nevypadal nijak nadšeně, že ho chtějí poznat. Vlastně vypadal dost unavený životem.

„Nádherný ples, pane Válo,“ vyjekla Květa v roli „hloupé, ale bohaté husičky“. Potěšilo ji, když viděla, jak Krastěj znechuceně převrátil oči v sloup.

„Můj miláček,“ zaševelila a pohladila Lubora po rameni, „s vámi chce probrat nějaké nudné obchodní záležitosti. Víte, to mě vůbec nebere. Strašlivě bych se nudila a akorát vás otravovala. Hi hi hi.“ Tím nepříjemným smíchem na sebe přitáhla pozornost celé společnosti. Někteří se jí tiše smáli. To znamenalo, že hraje svou roli dobře.

„Ale všimla jsem si támhle toho nádherného cimbálu. Myslíte, že bych mohla něco zahrát? Vám všem,“ obrátila se na hosty v pokoji. „Jako poděkování za pozvání,“ dodala a pak se zaculila jako malá holka a příslušným hlasem dodala: „Víte, já tak strašně ráda hraju!“

Pan Vála se zatvářil, jako by byl v koncích. A možná opravdu byl. Květě se zdálo, že mnohem raději, než tady, by byl někde v klidu sám a odpočíval.

Rozhodil rukama v gestu zoufalství. „Posлуšte si má drahá. Ten nástroj je jen váš. Oblažte náš sluch.“

Květa se uculila a poděkovala. Došla k cimbálu a usadila se. Celé dny přemýšlela, jakou skladbu zahrát, aby to mělo patřičný účinek, takže když teď popadla paličky a otevřela víko cimbálu, byla připravená.

Krastěj Lubora nepoznal. Vpravdě vypadal, že by nepoznal ani vlastního bratra. Někoho tak znaveného a zdeptaného životem ještě neviděla. Skoro jí ho bylo líto. Potrásla hlavou nad svou soucivnou povahou a poprvé udeřila paličkou. Struny cimbálu se rozehvěly. Vyzkoušela ještě pár a doladila je podle svého. Cimbál je úžasný nástroj, vlastně citera ve větším a masivnějším provedení. A tenhle byl nádherný.

Zatím si jí nikdo nevšiml. Ušklíbla se, věděla, že se to brzy změní. Narovnála záda, pozvedla paličky a znovu udeřila. Místností se rozlehly první tóny *Starého vozky*. Byla to tklivá balada o starém muži, který lituje chyb, které provedl v mládí.

Nebyla jediná na toto téma. Mnoho smutných písní je jakousi retrospektivou a jejich vypravěči vzpomínají a litují, co způsobili. Třeba *O třech starkách a moudré dívce* je hodně podobná. Květa se ale rozhodla pro *Starého vozku*, protože příběh vyprávěl muž a dopad na Krastěje bude větší. Navíc slova šla snadno upravit.

Když začala hrát, ucítila na sobě první překvapené a zvědavé pohledy. A když se po úvodní melodii dala do zpěvu, slyšela šustění šatů a zvuk odkládaných skleniček, jak se lidé otáčeli směrem k ní. Nějaká dáma dokonce vyhekla překvapením.

Brzy ale veškeré zvuky ustaly a místnosti vládnul Květin zpěv a zvuk nástroje. Její hlas se linul všude, stoupal a klesal, šmejdil po salónu. Hledal uši posluchačů a všechny je našel. A každého naplnil úžasem.

Seděli, pohlceni zpěvem. Ale Květa se s tím nespokojila. Hudba vylétla z pokoje a vydala se po chodbách. Nemohla sice konkurovat hluku s tanečního sálu, ale její melodii zaslechli mnozí jako tichý šum na pozadí všech zvuků okolo. Překvapeně vstávali, rozhodnutí zjistit, kdo je jejím původcem. Jako ve snách šli za hudbou, klopytali chodbami, vráželi do sebe a pak ohromeni vcházeli do salónu. Ten byl za chvíli plný k prasknutí.

Tím splnila první cíl. Zaujala společnost. Za sebou měla dvě sloky a tři před sebou. Teď se soustředila na Krastěje. Sice ho neviděla. Seděla skoro zády do místnosti. Ale vyslala k němu slova své písně a melodii své hudby. Těmi ho dokázala najít naprosto přesně. Byla bardka a věděla, jak na to. Dokázala by hrát pro jeden pár uší, i kdyby hrála v tisícíhlavém davu. Hrála a zpívala pouze pro Krastěje a on nemohl neslyšet. Ani kdyby chtěl.

Teď byla správná chvíle. Úvod písně byl totiž povšechný. Seznámil posluchače s místem děje a hlavním hrdinou, s tím co dělá, jak si žije, jakou má rodinu. Ale teď, ve třetí sloce, začal hrdina opravdu vyprávět o svém životě a o chybách, které udělal. Svěřoval se posluchačům, jaký byl hamižný hlupák a po smrti rodičů vyhnal bratra z rodného statku.

A to byl text jako šitý na zradu, kterou Krastěj kdysi provedl. Ve verši:

„Václava jsem vyhnal, bratra svého.

Ach vyhnal jsem svého příbuzného.“

nezaspívala „Václava“ ale „Stěmara“, což bylo Luborovo pravé jméno. Nikdo z posluchačů neměl šanci tu změnu postřehnout. Nikdo si to nebude pamatovat. Ani Krastěj. Tomu Luborovo jméno mu zaznělo v mysli jako zvon, aniž by doopravdy věděl, kde se vzalo. Květa to nemohla vidět, ale Krastěj sebou trhnul a pobryndal se vínem.

Bardka pokračovala. Paličky v jejích rukou tančily po strunách cimbálu a svým hlasem držela všechny posluchače, jako rybář drží na háčku rybu. Krastěje chtěla ulovit, ostatní klidně pustí. Pozměnila další verš, kde zaspívala „zradil“ namísto „radil“ a pak za chvíli ještě jeden, kde zaspívala „Krastěj“ místo „šťasten“.

Nezáleželo na tom, že verše pak úplně nedávaly smysl. Stejně si té změny nikdo nemohl všimnout, protože to byl bardský trik. Ale Krastěj je zachytil. A všechny tři změny mu v mysli vytvořily větu „Stěmara zradil Krastěj“.

Květa cítila, jak se tlustý boháč roztrásl. Usmála se sama pro sebe a zpívala a hrála dál. Teď už nezáleželo na slovech, která z ní proudila. Měla Krastěje na háčku, vytaženého nad hladinu a chystala se ho lapit podběrákem.

Teď, když už byl její, mohla mu slovy skrytými za skutečnými verši písně mluvit přímo do hlavy. A taky to udělala.

Zradil jsi Stěmara Klavického, Krastěji. Zradil jsi i mnohé další ze Zlatého kruhu. Spolu s Gildanem jste je zradili a ponechali královským katům. Máš podíl na pádu Svobodných měst, Válo Krastěji!

Přesně tohle Krastěj slyšel ve své hlavě, zatímco zpívala:

*„Ach, já hlupák, zkazil jsem vše, co šlo,
kam můj zrak padnul, tam konal jsem zlo!“*

A bardka pokračovala dál. Píseň se blížila ke konci, bylo třeba ukončit i hru s Krastějem.

Krastěji, jsi zrádce a ne čestný muž. Nemůžeš napravit, co se stalo, ale můžeš se alespoň omluvit a ulevit své duši! Tvůj život nestojí za nic. Sám se tím užíráš. A Stěmar na omluvu čeká.

To tlačila do hlavy tlustého muže, i když zpívala něco úplně jiného. A mělo to účinek. Krastěj prudce vstal a zahodil číši vína na drahý koberec. Sípěl vzteky a byl celý rudý. Špeky se mu třásly.

Květa to zahlédla koutkem oka. Píseň byla u konce. Zaspívala poslední verš a zahrála poslední tóny. Pak vstala a uklonila se stále ohromenému davu. Než stačila udělat krok směrem k Luborovi, strhnul se salómem a chodbami bouřlivý potlesk. Mnozí lidé plakali dojetím. Aplaus neustával. Vířil a duněl palácem. Nešlo si nevšimnout, že zaznívá odevšad. Dokonce i z tanečního sálu dole.

Zdálo se, jakoby celý palác několik minut jen naslouchal Květině zpěvu. Utichla kapela dole i tanečníci se zastavili. Ač slyšeli píseň jen velmi slabě, poslouchali jako uhranutí. A teď tleskali a provolávali bardce slávu.

Květa se ukláněla a děkovala. Zhlédla, jak na ni Lubor uznale mrknul. Hlavně se ale po očku dívala na Krastěje.

Ten netleskal. Pořád stál na místě a pořád se trásl, ale už ne vzteky. Vála Krastěj plakal. Padnul na kolena s tváří sevřenou dlaněmi. Nikdo krom Květy a Lubora si toho nevšimnul. Všichni se stále snažili složit hold umělkyni.

Krastěj náhle vstal, vlastně málem vyskočil a rozběhl se z místnosti ven, směrem ke galerii nad tanečním sálem. Květa nemohla nic dělat, obléhaly ji dojaté davy. Ale viděla, že Lubor tlust'ocha následuje.

Přijímala gratulace, odmítala nabídky k sňatku a na každého se usmívala. Naštěstí brzy přestala být středem pozornosti. Celým domem se rozlehl mocný hlas Vály Krastěje.

„Mlčte!“ řval z plných plic. „Držte všichni huby, nebo se zblázním!“ Dav hostů zašuměl překvapením.

„Mlčte, zavřete huby a poslouchajte!“ zařval ještě Krastěj. Hlas mu málem selhal, ale konečně si sjednal klid. Květa se prodrala davem a zavěsila se do Lubora přesně ve chvíli, kdy uzrály plody její práce.

„Všichni mě znáte,“ řekl Krastěj ztichlému a šokovanému davu a máchnul rukou, jako by na ně všechny chtěl ukázat.

„Před šesti lety, když jsem seděl ve svém paláci v Albireu, coby šéf Zlatého kruhu a pil víno se najednou zavlnil vzduch a pomocí nějaké magie se mi zjevil Gildan, tehdy lord tohoto města...“ takhle jednoduše Krastěj začal.

Netrvalo dlouho a vypověděl vše. O Gildanově nabídce, o svém mlčení, zradě a útěku. Tlustý muž se vyčerpaně opřel o zábradlí.

„Nemůžu s tím žít,“ řekl tiše, takže ho málokdo slyšel. „Je mi to líto. Zradil jsem své přátele Jaranu Horkou, Davira Špičku, Rimala z Horeček, Elara Krupičku, Slávka Míchu a Stěmara Klavického, který jediný přežil a kterému jsem se za každou cenu vyhýbal, stejně jako své zodpovědnosti. A krve, která mi ulpěla na rukou, jsem se snažil nevšímát. Ale už děle nemůžu... Omlouvám se, přátelé.“ Zakončil tiše, ale Lubor i Květa to slyšeli.

„A teď prosím všichni odejděte a nechte mě mému zoufalství.“

Lidé se zmateně rozhlíželi, ale sluhové vyslyšeli svého pána a prosili všechny o opuštění paláce. Hosté se tedy pomalu začali trousit ven. Krastěj stál, opřen o zábradlí, pohled měl upřen do stropu.

Květa se podívala na Lubora. „Spokojen?“

„Ano, docela ano,“ odpověděl s úsměvem.

Květa se zatvářila nesouhlasně. „To ho chceš takhle nechat?! Vždyť na něm bylo už na první pohled vidět, že se celé ty roky trápí tím, co provedl. Slyšels ho, neměl na vybranou. Gildan mu řekl: „Vydej se na cestu hned a nikomu o tom neříkej, nebo zemřeš“. Co měl dělat?“

„Mohl dělat cokoli. Vždycky je možnost volby. Vždycky jsou možnosti, ale málokdy se lidem líbí, takže je raději ignorují a pak se omlouvají tím, že neměli na výběr. Jenže měli. Vždycky mají! Mohl se rozhodnout zachovat si čest a nechat se zabít Gildanovými čáry. Kdoví, jestli ta výhrůžka nebyla planá?! Mohl se aspoň pokusit někoho varovat, mohl Gildana poslat do prdele. Ale nic z toho neudělal. Vybral si tu nejjednodušší cestu, tu která mu zachrání krk.“

„A taky jeho ženě a dvěma malým dětem!“ oponovala Květa. „A nejjednodušší? Jsi si tím tak dokonale jistý?! Mohl se nechat Gildanem zabít kdovíjakou magií. Rozhodl se žít, i když věděl, že ho až do smrti neopustí výčitky. Nejspíše by vůbec nic nezmoohl, i kdyby se někoho pokusil varovat. Pravděpodobně by jen zbytečně zemřel. Nedivím se, že si vybral život. A třeba věřil, že to zlato bude použito na dobrou věc.“

„Třeba?“ zeptal se ironicky.

„Nebud' tak zlý,“ poprosila ho. „Zkus o tom jen přemýšlet Lubore. Nejsi přece z kamene.“ Otočila se a dala na odchod.

„Teihere... Květo!“ zavolal za ní. „Počkej.“

Zastavila se a počkala, až za ní doběhne. „Byl to přece tvůj přítel. Zkus projevit soucit a velkodušnost.“

„Byl... Ty jsi také má přítelkyně. Takže ano... zkusím to,“ povzdechnul si a otočil se. Vyrázil za Krastějem.

„Válo,“ oslovil ho. Tlust'och zvednul hlavu a nepřítomně se na něj podíval.

„Ano?“

„Nepoznáváš mě?“

„Pan Zne... náhlo?“

„Ne válo, ne. Odmysli si ty vousy, změň barvu vlasů na rudou a představ si, že mi sahají po ramena.“

Krastěj na něj nechápavě hleděl. Pak se mu rozšířily oči a ústa otevřel dokořán.

„Ne...“ zašeptal. „Není možná... Stěmare...“ Tlustý muž padl na kolena a prosil o odpuštění.

Po tvářích se mu koulely slzy.

„Válo,“ Lubor si k němu klekl a poplácal ho po rameni. „Vstávej,“ pomohl mu na nohy a na krátko ho objal. Květa se usmála a rozhodla se přestat je rušit. Opustila palác a poprvé po mnoha dnech zamířila domů, do malé, tmavé dřevěnice a vyspala se ve vlastní tvrdé posteli. Bylo na čase, přepych u Zlaté ruky jí už lezl krkem.

Lubor jí zaplatil velké peníze. Nabídnul jí i mnohem více. Aby s ním jela do Gondromu, že se stane jejím mecenášem a postará se jí o velkou budoucnost coby muzikantky. S úsměvem a díky ho odmítla, ale slíbila, že ho někdy navštíví a zahraje mu.

Lubor jí alespoň věnoval jejich společný portrét, který si objednali a který umělkyně přece jen dokončila. Květa si ho pověsila na stěnu, potěšena takovým darem, který v ní bude vyvolávat vzpomínky. Tak se rozloučili.

To bylo včera. Teď, navečer dalšího dne, stála bardka před dveřmi Kelni a fangle. S úsměvem vstoupila. Bylo ještě brzo, nálevna byla skoro prázdná. Jarom Běchta si jí hned všimnul. Zešíroka se usmál.

„Tož děvucho, kaj si byla tak dluho? Už som sa o ťeba bal. Chceš dněska zahrat?“

„Chci Jarome. A ráda,“ odpověděla s úsměvem, vytáhla citeru a začala jí ladit.